

APRÓ KÖZLEMÉNYEK.

A *Xanthium spinosum* vándorlása. Borbás V. „A szerbtövis hazája és vándorlása“ című művében a növény elterjedésének irányát megállapítandó, az irodalmi adatok nagy sokaságát sorakoztatja fel. Egy közlemény mégis elkerülte figyelmét. Borbás csak Streim-nek az Orvosok és természetvizsgálók 1841-iki vándorgyűlésének munkálataiban (p. 75.) említett megjegyzésére hivatkozik, mikor a növénynek Debrecen körüli elterjedéséről szól Streim szerint: „haec planta . . . denique, uti recentissime intellexi, ad Debreczenim videri potest“. Borbás ehhez hozzáteszi, hogy a szerbtövis Debrecen mellett tehát már 1841-ben vagy még előbb hódítani kezdett. Ezzel szemben Vass Pál a Magyar Gazdában 1841 augusztus 5-én a következőt mondja: „most határunknak nagyrésze, különösen a város körülete véle el van borítva és olyan iszonyuan szaporodik, hogy ahol azelőtt legelő volt, most mást nem láthatni“. A város előjárósága kénytelen hivatalos intézkedéseket tenni a növény kipusztítására. Vass is érdeklődött a növény behurcolása iránt és sokoldalú puhatóldzására annyit sikerült megtudnia, hogy a kolera dühöngésekor (tehát 1831-ben) veték először észre, miért is a nép koleramaradványnak, isten átkozta tövisnek nevezi. Hozzáteszi, hogy az első mag hihetőleg az akkori időtájban a város környékén számosan tanyázó, Moldvából hajtott disznók szőréből hullott el.

Vass adata azért érdekes, mert ilyenformán a növény hazánkba nem két, hanem három úton vándorolt be. A magyar tengerparttól terjedt 1797 óta északkelet felé, 1830 óta Szerbia felől a Bánságon és a déli megyéken keresztül észak felé és ugyanebben az időtájban Moldva felől Erdélyen keresztül nyugatra Debrecen és a Hegyalja felé. E mellett szól az a körülmény is, hogy a 30-as évek elején csak a déli alföldi megyékből van rá nagyobb számú adatunk, az Alföld közepe tájékáról ellenben még nem, holott 1838-ban, Hazslinszky szerint, már a Hegyaljáig terjedt. A szerbtövist a bukovinai nép is szélteben ismerte 1830-ban és a koleráról ugyancsak „Choleradistel“-nek nevezte.

G. E.

Néhány érdekes páfrány dunántúli előfordulása. A köszegi Ursprung-völgyben, egy régi kőfalon, az *Asplenium viride* társaságában diszlett, amíg ki nem pusztult a *Dryopteris louchitii* (L.) O. Ktze. E páfrány ezen eddig egyetlen termőhelyéhez másodikkak csatolhatjuk a veszprémmegyei Ajka községet a Bakonyban, a Kab hegylőjén.

Érdekes új előfordulása van a *Ceterach officinarum*-nak Vas megyében, ahol Velem község egy régi kőfalán díszlik. A magyar Noricumból eddig nem ismertük.

A *Phyllitis scolopendrium* (L.) New m. ugyancsak Velem községben, egy régi kútban terem. Táplán pusztán S á g h y István dr., Sárvári Vadaskertben pedig Ferenc bajor kir. herceg találta, szintén régi kútakban, egy-egy példányban.

Gayer Gy.